

עזרי וזמרת י-ה

פרפראות וחידושים על פרשת השבוע
מפניני ר' עוזי צמח הי"ו

פרשת דברים - תשפ"ה - גיליון 159

מדור הגימטריות

פרפראות וחידושים

* רֹאה נְתַתִּי לְפָנֶיכֶם אֶת הָאָרֶץ בָּאוּ וַיִּשּׁוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁפַּע
יִי לְאַבְתִּיכֶם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתֵת לָהֶם וּלְזֶרְעָם
אַחֲרֵיהֶם: (א' ח')

ומביא התורה תמימה, לתת להם - לתת לכם לא נאמר אלא לתת
להם, מכאן לתחיית המתים מן התורה (סנהדרין צ' ב'):
והנה המילים בפסוק: לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתֵת לָהֶם וּלְזֶרְעָם
אַחֲרֵיהֶם, עולה בגימטריא 2263.
וכן המילים: להם - מכאן לתחיית המתים זהו מן התורה, עולה
בגימטריא 2263.

ואלה עשרת הדברים אשר תעשון בין ממונות לנפשות -
שבממונות תדונו שלשה דיינים ראויים - אבל נפשות ידונו כ"ג
ראויים.

* וַיִּקְחוּ בַיָּדָם מִפְּרִי הָאָרֶץ וַיִּזְרְדוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבּוּ אִתָּנוּ דָּבָר וַיֹּאמְרוּ
טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִי אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ: (א' כ"ה)
ומבאר רש"י, ויאמרו טובה הארץ. מי הם שאמרו טובתה, יהושע
וכלב (שם כג.).

ונראה לרמזו כן במילים וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִי, זהו ראשי
תיבות.

רק שני צדיקים ומן התרים את הארץ הקדושה יהושע וכלב - ראו
דברו בשבח ארץ ישראל - אמרו טובה הארץ מאוד וגם ראויה.

* גַּם בִּי הִתְאַנֵּף יִי בְּגִלְלָתְכֶם לֵאמֹר גַּם אֲנִי לֹא תָבֵא שָׁם: (א'
ל"ז)

ומבאר האור החיים הקדוש, גם בי התאנף ה' בגללכם וגו'. קשה
והלא לא מצינו שהתאנף ה' על משה בעון המרגלים, ורמב"ן פי'
ואמר ועוד הוספתם להרע פעם אחרת עד שגרמתם להתאנף בי
ע"כ, ואין דבריו נראים כי רואני שעדיין הוא מדבר בענין המרגלים
וכו', ולמה הפסיק בתוך הענין בשלא כענין וכו', והנכון הוא על פי
דבריהם ז"ל (תענית כ"ט). שאמרו בפסוק (במדבר י"ד א') ויבכו
העם בלילה וגו' קבעו בכיה לדורות כי ליל תשעה באב היתה שבו
נחרב הבית.

ונראה לרמזו כן במילים: גם בי התאנף יי בגללכם לאמר, זהו
ראשי תיבות.

גם אל משה התאנף יי הסתיר פניו ממנו - גם מנע כניסתו לא"י
- יען הכעיסו וקולם נשאו בבכיה - אמר רחמנא בכיה לדורות
תהיה לכם.

* אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן בְּמִדְבַּר
בְּעֶרְבָה מִזֶּה סוּף בֵּין פָּאָרָן וּבֵין תַּפֵּל וְלִבְנוֹ וַחֲצִרַת וְדִי זָהָב: (א' א')
וביאר האור החיים הקדוש. על הפסוק מִזֶּה סוּף: מאמר התנא (אבות פ"ג)
הסתכל בשלושה דברים - מאין באת - ולאן אתה הולך - לפני מי אתה עתיד
ליתן דין וחשבון.

ונראה לרמזו זה במילה בפסוק, מִזֶּה סוּף אליו ראשי תיבות.
מאין באת - ולאן אתה הולך - לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון.
וכן המילה סוּף זהו ר"ת.
סוּף, והחזרת פיקדון.

* רֹאה נְתַתִּי לְפָנֶיכֶם אֶת הָאָרֶץ בָּאוּ וַיִּשּׁוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁפַּע
יִי לְאַבְתִּיכֶם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתֵת לָהֶם וּלְזֶרְעָם אַחֲרֵיהֶם: (א' ח')

ומביא התורה תמימה, לתת להם - לתת לכם לא נאמר אלא לתת להם,
מכאן לתחיית המתים מן התורה [סנהדרין צ' ב']:
ונראה לרמזו כן במילים לְתֵת לָהֶם וּלְזֶרְעָם, זהו ראשי תיבות.
רמזה תורה על תחיית המתים מהתורה - זהו מדכתיב להם לזרעם ולא
לכם.

* וַאֲצִנֹּה אֶת שְׁפָטֵיכֶם בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר שְׁמַע בֵּין אֲחֵיכֶם וּשְׁפָטְתֶם צֶדֶק
בֵּין אִישׁ וּבֵין אָחִיו וּבֵין גֵּר: (א' ט"ז)

ומביא התורה תמימה, שמע בין אחיכם ושפטתם - אמר ר' חנינא. הרי זו
אזהרה לב"ד שלא ישמע דברי בעל דין קודם שיבא בעל דין חבריו, ואזהרה
לבעל דין שלא יטעים דבריו לדיין קודם שיבא בעל דין חבריו, מאי טעמא,
קרי ביה נמי שמע בין אחיכם [שם ז' ב'].

ונראה לרמזו כן במילים בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר שְׁמַע בֵּין אֲחֵיכֶם, זהו ראשי תיבות.
מוזהר הדיין כי אין לשמוע רק אחד מבעלי הדין - בטרם יבוא חבריו לצב
עמו - שנאמר בצדק תשפוט עמיתך ויראת מאלוהיך אני יי.

* וַאֲצִנֹּה אֶתְכֶם בְּעֵת הַהוּא אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ: (א' י"ח)
ומבאר רש"י, את כל הדברים אשר תעשון. אלו י' דברים שבין דיני ממונות
לדיני נפשות.

ובכל יקר כתב, והם בספרי זכרם הרא"ם ומכללם הוא שדיני ממונות גומרין
בו ביום בין לזכות בין לחובה ודיני נפשות גומרין בו ביום לזכות וביום
שלאחריו לחובה,

ונראה לרמזו כן במילים אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ, זהו ראשי תיבות.

סיפור שבועי

הרב משה מלכא זצ"ל ראש ישיבת אהל משה בני ברק

רבי משה מלכא נולד במרוקו לאביו הצדיק רבי ניסים זצ"ל ולאִימו מרת עישה ע"ה ביום כ"ו כסליו תרכ"ז. בגיל 17 עלה רבינו עם הוריו לארץ, והתגוררו בבית שאן. שם בתור בחור היה רבי משה זצ"ל מרבה פעלים לתורה, היה אוסף את הנערים לבתי הכנסת לשיעור תורה, ואנשי מפא"י שראו זאת לא מצא הדבר חן בעיניהם, אבל חרקו שן, עד שהגיעו הבחירות, והבחור רבי משה הולך מדלת לדלת לשכנע להצביע עבור מפלגה חרדית, וזה כבר היה קו אדום מבחינתם, אנשי מפא"י הזהירו את הנער ר' משה, שאם הוא ימשיך במעשיו, אביו ר' ניסים יקבל מכתב פיטורין מהעבודה, אך לא איש כרבי משה שהיה בו עזות דקדושה ירתע מהם, והמשיך במעשיו לעשות את רצון אביו שבשמים, והללו מימשו את איומם, ומכתב הפיטורין הגיע על שולחנו של אביו ר' ניסים, אבל מכאן באה הישועה, ימים מספר לאחר מכן, עברה כל המשפחה לעיר התורה בני ברק.

אחד הבחורים מהעיר בית שאן שרבי משה זצ"ל השפיע עליו שילך ליישיבה קדושה הוא רבי שמעון גבאי זצ"ל מקים עולה של תורה בעיר נתניה. רבי משה מלכא שהתגורר בילדותו ליד משפחת גבאי בעיר בית שאן, הכיר את הנער ואת משפחתו, ודיבר על לבו של הנער ועל ליבם של בני משפחתו שיסכימו לו ללכת ליישיבה קדושה, ומשהגיעו את הסכמתם, לקח אותו ליישיבת תפארת ישראל בחיפה של רבי מאיר רובמן זצ"ל.

סיפר הרב יעקב אהרן לוי, ערב שבת התדפק על דלת ביתי נער עול ימים ומסר מעטפה, שהכילה מכתב מאבי רבי יצחק מאיר הלוי ששהה במרוקו, לא הספקתי לתהות על קנקנו של הנער, נטלתי את המכתב והנה אני קורא בו שהילד מוסר המכתב, הינו מצוין גדול, עדיו לגדולות, הוא חניך מוסדות אוצר התורה במרוקו, והיות שהוא מגיע בתוך קבוצה של ילדים עולים לארץ, הוא מבקש שאעשה מאמץ להכניסו ליישיבת פורת יוסף.

מיהרתי במוצאי שבת אל בניני אכסניית הנוער, שם שהו הנערים, תרתי אחר הנער, בקשתי ממנו לבוא עמי, יחד הלכנו לביתו של רבי אברהם שרים זצ"ל מנהל ישיבת פורת יוסף, הראיתי לו מכתבו של האבא, והוא ניאות לקבלו, נער זה הוא רבי משה מלכא זצ"ל מקים ומייסד מוסדות התורה "אהל משה" בבני ברק. ביישיבת פורת יוסף דבק הרב בראש הישיבה רבי עזרא עטיה זצ"ל, שם גם שימש לימים משגיח רוחני עוד כשהיה בחור.

לאחר מכן עבר הרב ליישיבת קול תורה, על תקופת לימודו ביישיבת קול תורה, סיפר חברו רבי ישראל גנס שליט"א מראשי ישיבת קול תורה, פעם אחת כשהשתכר רבי משה בפורים, עלה על גג ישיבת קול תורה ובמשך 7 שעות חזר על שיחותיו של המשגיח ר' גדליה אייזמן זצ"ל. הבחורים פחדו כל הזמן שלא ייפול ח"ו מהגג ולכן נשארו לשמור עליו, אבל התפעלו מדבקותו בעבודת ה'.

אחד מהבחורים ששמרו עליו, רצה באותה עת לצאת מהישיבה וללמוד בגרות, אך בעקבות שעות אלו נשאר ביישיבה והיום הוא ת"ח חשוב מאד. בהגיעו לפרקו בשנת תשכ"ב נשא הרב את רעייתו הרבנית חנה ע"ה (נ"ע ד' אלול תשע"ג) (אחותו של ר' יוסף כהן הי"ו יו"ר חסידי נעמי)

רבי משה מלכא זצ"ל הקים את ישיבת אהל משה בבני ברק, היתה זו הישיבה הספרדית הראשונה בבני ברק, בראשית ימיה בשנת תשכ"ג שכנה הישיבה במרומי גבעת רוקח בבני ברק סמוך ליישיבת סלבודקה, בשני צריפים מיושנים, שהקור בחורף, והחום בקיץ היה מצוי בהם למכביר, שריקותיהם של הרוחות הקרות נשמעו היטב מתוך הרווחים הרבים שהיו מצויים בחלונות הרועדים, גם נטיפי גשמים נזלו בחיל על התלמידים במעברים ובחדרים מתוך הגגות המנוקבים של אותם הצריפים, המצב הכספי של הישיבה היה קשה מאוד, והדבר נמשך כך, עד שרבי משה מלכא ביקש את עזרתו של רבי רפאל ברוך טולידאנו זיע"א שעלה ממרוקו והתגורר בבני ברק, רבי משה מלכא מינה אותו לנשיא הישיבה, על פיו יצאו ועל פיו יבואו, והוא גם היה מוסר שיחות ביישיבה.

רבי רפאל ברוך טולידאנו זיע"א נתן לו את ברכתו והסכמתו, וצוה עליו לצאת לחו"ל להתרים את נדיבי העם באשר הם שם, וה' הצליח בידו, ובנה בנין ליישיבה והמתיתא ברחוב דבורה הנביאה, ולאחר כמה שנים כשהמקום היה צר מלהכיל נבנה גם הבניין ברחוב בן יעקב.

פעם סיפר רבי משה מלכא זצ"ל איך הצליח בסיכוב קצר באמריקה לאסוף הרבה תרומות, והיה משפט שהיה רגיל רבי משה לומר, לעזור שלו בשעה שיצאו לאסוף צדקה מהגבירים. אני קודם כל מתחנן לבעל הבית שיתן הוראה לפועלים שלו לתת לי את מנתי, ורק אחר כך אלך לפועלים לגבות את מה שנדרשו לתת, ולאחר שהות היה מוסיף ואומר, בעיניי זה מזור להתחנן לפועלים שיתנו לך מנה, בעוד שלא ביקשת כלום מבעל הבית שלהם...

הרבה פעמים היה מגיע ראש חודש ולא היה לו במה לשלם את משכורתם של המחנכים, ורבי רפאל טולידאנו זיע"א היה מגיע ומביא לו את הסכום הדרוש ומשתדל למלאות את החסר ומכסה לו את גרענותיו.

פעם סיפר רבי משה מלכא, כשהיה באמריקה הוזמן לו להיות אצל נדיב גדול, והנדיב איחר לשוב אל ביתו ובנייתם הסתובב הרב בכל החדרים המקושטים בטוב טעם, והנה נתקל בתמונה אחת שבראשה מופיע צלב, חמתו בערה בו, איך יתכן שבבית יהודי שסיפרו עליו שהוא תורם ליישיבות ושומר תורה ומצוות מוצג בביתו תמונה כזאת!!! מיד הוריד את התמונה ושבר אותה לרסיסים, והנה תוך הרהורי ומחשבותיו מה ישיב ומה יענה לבעל הבית כשישוב לביתו והנה פתאום הגיע בעל הבית, ממסר הרב פרצתי בכבי עצום, ובעל הבית ריחם עלי והפציר בי לספר לו פשר בכייתי, אחרי ששפכתי את לבי אליו אמר לי, עבור הקנאות שלך אני מכפיל לך את הסכום שנדרתי עבור הישיבה שלך, וסיים רבי משה מלכא, הכל בזכות הברכה שקיבלתי מרבי רפאל ברוך טולידאנו זיע"א.

גבירים ממקסיקו שהיו באים לבקש ברכה מהבבא סאלי, היה שולח אותם לרבי משה זצ"ל וברכותיו היו עושים פירות.

אנשים מכל העולם התקשרו אליו כסדר לפתור להם בעיות שצצו בעסקים או במשפחה, ראש הישיבה רבי משה מלכא זצ"ל היה מתפלל עליהם, וגם ידע אם נענו תפילותיו או לא.

היה יהודי שנסע איתו, ובאמתחתו היו יהלומים בשווי עשרים מיליון דולר, במסע עיכבו את המשלוח, פקידים רמי דרג דרשו טפסים והסברים, נראה ששום דבר לא ישתחרר את הכבודה, אותו יהודי ביקש מראש הישיבה זצ"ל שיתפלל עליו שהמכשול יוסר, רבי משה מלכא זצ"ל פנה לפינה שקטה והחל מתפלל ומתפלל ומתפלל, לאחר ארבע שעות רצופות בהן פניו אל הקיר, הסתובב לאותו סוחר מיואש ואומר לו, לך כעת לחדר המכס, קח את התיק שלך ונצא.

מופתע מההוראה התקדם האיש בחשש ונכנס לחדר, איש לא עצר בעדו גם לא כשהושיט ידו לסחורה היקרה ולקחה לעצמו, כעבור זמן קצר כבר היו מחוץ לשדה התעופה, בבחינת רואים ואינם נראים.

כארבעה חודשים לפני הסתלקותו בחודש ניסן תשע"ב, התגלתה המחלה הנוראה בגופו הטהור, רבי שלום לחייאני שהיה משמשו בקודש, היה איתו בבדיקת סיטי והרופאים תדרכו אותו כיצד להעביר לו את הבשורה הקשה. כשהגיעו למשרד שמע רבי משה את אבחנת הרופאים בשלווה, שמע גם שהמחלה נמצאת במצב סופני, ושריר בפניו לא זע.

הוא קם לארון הספרים הוציא מחזור ליום הכיפורים והתיישב במקומו ברגש דפדף לפיוט 'לך אלי' והחל לשפוך נפשו בדביקות נוראה בית אחר בית, עד הבית האחרון, ותשלח מלאכי החן ויצאו נא לעומתי, ושלום בואך יאמרו בקול אחד בביאתי, ביאוני לגן עדן ושם תהיה ישיבתי, ואתעדן באורך ושים כבוד מנוחתי.

את ליל הסדר האחרון לימי חייו החליט לערוך בחדר לימודו, וביקש שיביאו אליו שני זוגות שאין להם ילדים והוא מבטיח שייפקדו עד הפסח הבא. הגיעו שני זוגות אחד נשוי שמונה שנים בלי ילדים, והשני ארבע עשרה שנה, וכך היה, לזוג אחד נולדו תאומים, ולזוג השני נולדה בת.

המחלה הלכה והחריפה והכתה בעוצמה בגופו, והרב נשאר גיבור כארי לקיום התורה והמצוות עד רגעיו האחרונים.

רבי משה בן עיזא זיע"א י"א אב תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.

[דברי חיים]

לע"נ - ניסים חיים בן חנה
נורית בת מרים ע"ה

לברכה והצלחה: * יוסף בן חנה חנינה וב"ב * שרה בת אילה * יוסף מאיר בן גאולה ויקי
* נעמה בת שושנה * רפאל בן שרה * יוסף חיים אליהו בן דבורה * משה בן שרה וב"ב